

De relatie tussen Persoonlijkheid en Online Slachtofferschap

Valerie Gaulhofer

ANR 793068

Departement: Psychologie

Supervisor: Dr. A.M. Scheeren

25 April, 2016

Abstract

Het doel van de huidige studie was de relatie tussen persoonlijkheid en online slachtofferschap onderzoeken aan de hand van de persoonlijkheidsdimensies van de Big Five Personality Inventory. De persoonlijkheidsdimensies bestonden uit: Openheid, Netheid, Extraversie, Vriendelijkheid en Neuroticisme. Voor het onderzoek hebben 157 middelbare scholieren verschillende zelf rapporterende vragenlijsten ingevuld voor “Project I AM” in 2016. Dit is een project dat zich bezig houdt met slachtofferschap onder jongeren. De vragenlijsten beantwoorden naast de relatie tussen persoonlijkheid en online slachtofferschap ook de mate waarin er samenhang aanwezig geacht wordt tussen online en offline slachtofferschap. Multipiele regressieanalyses hebben laten zien dat vriendelijke personen minder vaak online slachtoffer zijn. Daarnaast is er een positieve samenhang gevonden tussen online en offline slachtofferschap. Deze bevindingen kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van een risicoprofiel van zowel online als offline slachtoffers. Hier kunnen preventie en interventiestrategieën op toegespitst worden.

Introductie

Misschien bent u nog nooit gepest. Of ligt de tijd waarin dat gebeurde al weer jaren achter u. Of wellicht heeft u die tijd wel onbewust verbannen uit uw geheugen. Dat wil niet zeggen dat pesterijen voorbij zijn. Er zijn nog steeds veel slachtoffers van pesten, 35% van de jongeren wordt namelijk gepest (Modecki, Minchin, Harbaugh, Guerra & Runions, 2014). Pesten gebeurt onder jongeren vaak op school. Het kan velen vormen aannemen. Wat begon als geplaag kan ontzettend uit de hand lopen. Zo laat de 14-jarige Ryan Wiggins via social media zien hoe ver pesten kan gaan (Stout, 2015). Hij ontving het bericht “Waarom pleeg je geen zelfmoord?” Het

gaat nu gelukkig goed met Ryan. Dat het anders kan aflopen heeft de Nederlandse Fleur Bloemen laten zien die op 15-jarige leeftijd voor de trein sprong na jaren lang bespot, getreiterd, gepest en buitengesloten te zijn geweest (Luyendijk, 2012). Deze relatief jonge vorm van pesten heet online pesten, ook wel bekend als cyberpesten. Om inconsistentie in de definitie van cyberpesten te verminderen komt Tokunaga (2010) met de volgende definitie aan de hand van een kritisch review “het gebruik van informatie-en communicatietechnologieën om een individu of groep met opzet te schaden waarbij er sprake is van herhalend gedrag”. Online pesten is een minder voorkomend fenomeen dan offline pesten. Zo vonden Modecki, Minchin, Harbaugh, Guerra en Runions (2014) in een meta-analyse dat 35% van de jongeren slachtoffer is van offline pesten. Het percentage jongeren dat slachtoffer is van online pesten ligt lager, dit is namelijk 23% (Mitchell, Ybarra & Finkelhor, 2007). Dat online pesten minder vaak voorkomt maakt online pesten echter niet minder relevant. Omdat online pesten indirect plaatsvindt zijn daders zich minder bewust van de consequenties van hun gedrag (Sourander et al., 2010). Agatston (2008) stelt dat er maar één post nodig is om iemands leven voor korte of langere tijd te verwoesten. Daarom moet onderzoek zich bezig blijven houden met het voorkomen van nieuwe slachtoffers. Dit onderzoek zal zich dan ook bezighouden met de invloed van persoonlijkheid op huidige online slachtoffers. Op basis daarvan kan er een risicoprofiel opgesteld worden ter voorkoming van meer slachtoffers in de toekomst.

Er is al veel onderzoek gedaan naar de gevarieerde problematiek die pesten met zich mee kan brengen. Zo ervaren mensen die gepest zijn significant vaker mentale problematiek. Ze zijn vaker angstig, depressief en sociaal dysfunctioneel (Juvonen & Gross, 2008). Daarnaast hebben

zij vaak een verminderd zelfbeeld (Katzner, Fetchenhauer & Belschak, 2009) en kampen zij vaker met stress. Stress beïnvloedt niet alleen het dagelijks functioneren maar ook ons algehele welzijn. Ten gevolge van die stress kampen offline slachtoffers vaker met suïcidale gedachten (Morita et al., 1998; Rigby, 2007). Beran en Li (2008) vonden dat de schoolprestatie van online slachtoffers negatief wordt beïnvloed door het pestgedrag. Daarnaast spijbelen ze vaker en zijn zij vaker afwezig (Katzner et al., 2009).

Slachtoffers kunnen ook somatische klachten hebben als algehele malaise, spanningsklachten, spierpijn en slaapproblemen (Rigby, 2007; Sourander et al., 2010). Ondanks de ernst van online slachtofferschap praten jongeren hier zelden over met hun ouders (Slonje & Smith, 2008).

Om beter met dit maatschappelijk probleem om te kunnen gaan bestaan er vele preventie en interventie strategieën. Die interventie strategieën bestaan vaak uit een proces van 4 stappen; Stop, Sla op, Blokkeer en Vertel (Snakenborg, Van Acker & Gable, 2011). Ondanks dat de meeste jongeren op de hoogte zijn van tactieken als blokkeren (Li, 2007), wordt er weinig actie ondernomen om het online pesten tegen te gaan of te minderen (Kochenderfer & Ladd, 1997). Bovendien zijn veel preventie en interventie strategieën niet wetenschappelijk onderbouwd (Ryan & Smith, 2009; Snakenborg, Van Acker & Gable, 2011). Dit onderzoek kan bijdragen aan de wetenschappelijke onderbouwing van deze strategieën indien er een risicoprofiel gevormd kan worden op basis van persoonlijkheid.

Het is van groot belang waarom iemand slachtoffer wordt. Als we een beter beeld krijgen van de redenen dat mensen online of offline slachtoffer worden kan slachtofferschap

teruggedrongen worden naar een minimum. Katzer et al. (2009) vonden dat online slachtoffers, net als offline slachtoffers, significant vaker een slecht zelfbeeld hadden en minder populair waren. Om er achter te komen of persoonlijkheid een rol zou kunnen spelen bij offline slachtofferschap hebben Eysenck en Eysenck (1975) dit onderzocht. Zij vonden dat offline slachtoffers significant hoger scoren op neuroticisme en lager op extraversie. Slee en Rigby (1993) vonden overeenkomende resultaten op neuroticisme en extraversie bij offline slachtofferschap onder basisscholieren. Daarnaast vonden zij dat een verlaagd zelfbeeld de kans op slachtofferschap verhoogt.

Bovenstaande studies (Eysenck & Eysenck, 1975; Slee & Rigby, 1993) hebben echter alleen onderzoek gedaan naar de relatie tussen persoonlijkheid en offline slachtofferschap. Echter, voor zover als bij de onderzoeker bekend, is er nog geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de mogelijke relatie tussen persoonlijkheid en online slachtofferschap. Daarnaast zijn de genoemde studies gedateerd, waardoor de resultaten mogelijk veranderd kunnen zijn met betrekking tot offline slachtofferschap. De huidige studie is daarom met name geïnteresseerd in de mogelijke positieve samenhang tussen persoonlijkheid en online slachtofferschap. Daarnaast zal er gekeken worden of eerder gevonden resultaten omtrent offline slachtofferschap en persoonlijkheid nog steeds geldend zijn.

Er is ook weinig bekend over de mate waarin er een overlap bestaat tussen offline en online slachtoffers. Is het bijvoorbeeld zo dat wanneer je offline slachtoffer bent van pesten, je ook meer vatbaar bent voor online slachtofferschap? Of verschillen deze groepen van elkaar? Katzer et al. (2009) vonden dat middelbare scholieren die op school gepest werden ook

significant vaker gepest werden in chatrooms. De vraag die zich hierbij opdringt is of dit resultaat ook gevonden zal worden buiten chatrooms. Daarom is het noodzakelijk dat er meer bekend wordt over de, al dan niet aanwezige, samenhang tussen online en offline slachtofferschap.

Huidige anti-pest campagnes houden zich vooral bezig met offline slachtofferschap. Door meer onderzoek te doen naar persoonlijkheid en online slachtofferschap kunnen effectievere strategieën ontwikkeld worden met betrekking tot online slachtofferschap. Indien er een samenhang gevonden zal worden tussen online slachtofferschap en persoonlijkheid kunnen er verschillende interventies ontwikkeld worden op basis van verschillende persoonlijkheden. In dit onderzoek zal de persoonlijkheid van jongeren onderzocht worden aan de hand van de Big Five Personality Inventory. Er is gekozen voor deze test omdat dit de meest valide test is voor persoonlijkheid. De Big Five bestaat uit de volgende persoonlijkheidsdimensies: Openheid, Netheid, Extraversie, Vriendelijkheid en Neuroticisme. Er zal hierbij gekeken worden naar de invloed van deze persoonlijkheidsdimensies op online slachtofferschap.

Het huidige onderzoek poogt een nauwkeuriger beeld te geven van het persoonlijkheidsprofiel van online en offline slachtoffers. Daarnaast zal er ook gekeken worden of samenhang aanwezig is tussen online en offline slachtofferschap. De hypothesen gesteld in dit onderzoek volgen logischerwijs uit het wetenschappelijk kader hierboven omschreven. Met betrekking tot de persoonlijkheidsdimensies van de Big Five worden afwijkende scores verwacht op extraversie, vriendelijkheid en neuroticisme voor zowel online als offline slachtoffers. Hierbij wordt verwacht dat zij minder extravert, minder vriendelijk en meer neurotisch zullen zijn. Op de

overige dimensies, openheid en netheid, worden geen afwijkende scores verwacht. Daarnaast wordt er een positieve samenhang aanwezig geacht tussen online en offline slachtofferschap.

Methode

Participanten

Het onderzoek is afgenomen op een middelbare school bij verschillende klassen. Er zijn vragenlijsten afgenomen bij 157 scholieren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar ($M = 14.04$, $SD = 0.77$). Hiervan waren er 66 man en 91 vrouw. De meerderheid van de participanten identificeerde zichzelf als Nederlands, overige deelnemers waren van Turkse, Marokkaanse of van andere afkomst. Voor meer demografische gegevens zie Tabel 1.

Tabel 1. Beschrijvende statistieken

Demografische karakteristieken	<i>N</i> (%)
<i>Leeftijd tijdens onderzoek (in jaren)</i>	$M = 14.04$ ($SD = 0.77$)
<i>Geslacht</i>	
Man	66 (42%)
Vrouw	91 (58%)
<i>Etniciteit</i>	
Nederlands	129 (82.2%)
Marokkaans	8 (5.1%)
Turks	9 (5.7%)
Anders	11 (7%)
<i>Opleidingsniveau</i>	
VMBO	136 (86.6%)
HAVO	20 (12.7%)
VWO	1 (0.6%)

Notitie. SD = Standaard Deviatie. N = Aantal deelnemers.

Procedure

De vragenlijsten die gebruikt zijn in deze bachelorthesis zijn onderdeel van “Project I AM”. Dit project houdt zich bezig met online en offline slachtofferschap bij jongeren. Voor aanvang van het onderzoek zijn verschillende middelbare scholen benaderd voor deelname aan deze studie. Na toestemming van de school werden ouders en leerlingen per brief geïnformeerd over het onderzoek. Hierbij werd men o.a. ingelicht over het feit dat de leerling op desgewenst moment kan stoppen met het onderzoek zonder opgave van redenen. Tevens werd toegelicht dat het onderzoek volledig anoniem zou plaatsvinden en er met grote zorgvuldigheid zou worden omgegaan met de gegevens. Bovendien kregen ouders de mogelijkheid tot weigering van deelname van hun zoon of dochter aan het onderzoek.

De afname van de vragenlijsten vond plaats op de middelbare school tijdens ingeroosterde lessen onder begeleiding van een docent. Het beantwoorden van de vragenlijst duurde ongeveer 30 tot 45 minuten om te voltooien. Leerlingen moesten na 45 minuten door naar de volgende les waardoor niet iedereen de vragenlijst kon afmaken. De vragenlijsten die gebruikt zijn voor dit onderzoek zijn ingevuld in het vragenlijstprogramma Qualtrics. Naderhand kregen de middelbare scholieren een debriefing over de doeleinden van het onderzoek.

Instrumenten

Om persoonlijkheid te onderzoeken van slachtoffers is gebruik gemaakt van een verkorte versie van de Big Five Inventory (BFI) (John, Donahue & Kentle, 1991). Ook wel bekend als het ‘Five Factor Model’ (FFM). Dit is een introspectieve vragenlijst waarbij snel inzicht verkregen kan worden in de vijf hoofddimensies van persoonlijkheid. Normaal gesproken bevat deze 44

items maar in verband met de beschikbare onderzoekstijd van 45 minuten is deze verkort tot 25 items. Ook is de test vertaald naar het Nederlands. Een voorbeeld item uit de BFI is: “Ik zie mezelf als iemand die gemakkelijk zenuwachtig wordt”. De gestelde vragen kunnen beantwoord worden op een Likert-schaal die loopt van “helemaal oneens” tot “helemaal eens”. Een hoge score op een item betekent dat de participant het sterk eens is met een bepaalde stelling. Omdat de BFI vijf verschillende dimensies bevat is de totaalscore nietszeggend. Daarom zal er afzonderlijk naar de vijf hoofddimensies gekeken worden. Iedere dimensie werd getoetst aan de hand van vijf items uit de BFI. Hierbij liep de range totaalscore van elke dimensie van 5 tot 45. Een hoge score op bijvoorbeeld de dimensie neuroticisme betekent dat een persoon erg neurotisch is. De Cronbach’s alpha coëfficiënten voor de Nederlandse versie van de BFI is per dimensie berekend door Denissen et al. (2008). Deze waren; Openheid (0.83), Netheid (0.79), Extraversie (0.84), Vriendelijkheid (0.73) en Neuroticisme (0.86). Echter is hier geen verkorte versie van de BFI gebruikt. Daarom zijn de Cronbach’s alpha coëfficiënten berekend op basis van de dataset in dit onderzoek. Dit gaf de volgende Cronbach’s alpha coëfficiënten; Openheid (0.70), Netheid (0.70), Extraversie (0.76), Vriendelijkheid (0.52) en Neuroticisme (0.23). Daarnaast laat de BFI een sterke validiteit zien in een longitudinaal onderzoek bij kinderen (Asendorpf & van Aken, 2003).

Om online slachtofferschap te kunnen schatten is de Cyberbullying Questionnaire (CBQ) (Calvete, Orue, Estévez, Villardón, & Padilla, 2010) gebruikt. In het huidige onderzoek is enkel gekeken naar de 9 items die gingen over online slachtofferschap. De vragenlijst is vertaald naar het Nederlands. In de CBQ kon de frequentie van bepaald gedrag worden aangegeven op een

schaal van 1 tot 5. Met 1 als “nooit” en 5 als “heel vaak”. De range totaalscore liep hierbij van 9 tot 45. Een voorbeelditem uit de CBQ is “Hoe vaak worden grappen, geruchten of roddels over jou op internet gezet?” Het Cronbach’s alpha coëfficiënt van de CBQ was 0.79, wat een goede interne consistentie weergeeft (Gámez-Guadix et al., 2014). Er is geen onderzoek beschikbaar met betrekking tot de validiteit van de CBQ.

Een Bullying Prevalence Questionnaire is gebruikt om de mate van offline slachtofferschap te schatten. De vragenlijst bevatte vijf items die gingen over de mate van offline slachtofferschap. Een voorbeeld hiervan is “Anderen houden mij voor de gek / maken mij belachelijk”. Over de items werd gevraagd hoe vaak een stelling op hen van toepassing was. De antwoord mogelijkheden waren “nooit,” “soms,” “regelmatig,” of “vaak”. Een hoge totaalscore betekent dat iemand vaker slachtoffer is van offline pesten. De Cronbach’s alpha coëfficiënten waren 0.86 en 0.78 op twee verschillende scholen (Rigby & Slee, 1993). Dit betekent dat de vragenlijst betrouwbaar is. Er is geen onderzoek bekend dat gaat over de validiteit van de BPQ.

Statistische Analyses

Om vast te stellen of de gestelde hypothesen aangenomen kunnen worden zullen er twee meervoudige regressieanalyses worden uitgevoerd. Hiervan heeft de eerste analyse online slachtofferschap als afhankelijke variabele en de tweede offline slachtofferschap als afhankelijke variabele. In de meervoudige regressieanalyses zullen zowel online als offline slachtofferschap als afhankelijke variabele uitgezet worden tegen de vijf gecentreerde constructen uit de verkorte BFI. Met de beide analyses is geanalyseerd of de vijf persoonlijkheidsdimensies volgens de BFI de verschillende scores voor slachtofferschap significant kunnen voorspellen. Dit zal dan ook de

vraag beantwoorden of persoonlijkheidskenmerken geschikte voorspellers zijn voor online en offline slachtofferschap.

Aangezien de gebruikte constructen bestonden uit continue data zal er gebruik gemaakt worden van de Pearson correlatie coëfficiënten en meervoudige regressie analyses. Voor het berekenen van de correlatie coëfficiënten zullen de scores voor online en offline slachtofferschap en de scores voor de BFI tegen elkaar uitgezet worden. Hiermee kan beantwoord worden of en hoeveel samenhang er bestaat tussen online en offline slachtofferschap.

Resultaten

Om te onderzoeken of persoonlijkheid als geheel, alle vijf de dimensies samen, een voorspeller is van online of offline slachtofferschap is er een lineaire regressieanalyse gedaan. Uit deze regressieanalyse is gebleken dat de vijf dimensies van de BFI geen significante voorspeller zijn van zowel online ($R^2 = 0.05$, $F(5, 150) = 1.577$, $p = .170$) als offline ($R^2 = 0.018$, $F(5, 149) = 0.547$, $p = .741$) slachtofferschap. Er blijkt dat 5% van de variantie van online slachtofferschap verklaard kan worden door de scores op de Big Five. Voor offline slachtofferschap verklaart dit slechts 1.8%. Dit model verklaart hierdoor geen significante proportie van de variantie bij een significantieniveau van 5%. Dat betekent dat er dus onvoldoende aanwijzingen zijn om aan te nemen dat er een relatie is tussen persoonlijkheidskenmerken en online of offline slachtofferschap. Dit is dus in tegenspraak met de verwachte hypothese.

Om te kunnen beantwoorden of er een overlap is tussen online en offline slachtoffers is er gekeken naar de samenhang tussen online en offline slachtofferschap. Er is een positieve samenhang tussen online en offline slachtofferschap gevonden en de samenhang is significant op

0.05 significantie niveau en een tweezijdige toets. Zoals de hypothese stelde wil dit zeggen dat slachtoffers die online gepest worden significant vaker offline slachtoffer zijn.

Tabel 2. Correlaties tussen variabelen

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
<i>Big Five Dimensies</i>							
1. Openheid	-						
2. Netheid		-					
	.429**						
3. Extraversie	-.083	-.202*	-				
4. Vriendelijkheid	.278**	.499**	.019	-			
5. Neuroticisme	.170*	.131	-.129	-.054	-		
<i>Slachtofferschap</i>							
6. Online	-.110	-.115	-.046	-.168*	.112	-	
7. Offline	.078	.000	-.057	-.072	.034	.525**	-

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Met betrekking tot slachtofferschap is er een significante correlatie gevonden tussen vriendelijkheid en online slachtofferschap. Aangezien het hier gaat om een negatieve correlatie, betekent dit dat hoe hoger de score op vriendelijkheid, hoe lager de score zal zijn op online slachtofferschap. In overeenstemming met mijn hypothese omtrent vriendelijkheid zegt dit; hoe minder vriendelijk, hoe meer kans op online slachtofferschap. Er is geen significante correlatie gevonden tussen vriendelijkheid en offline slachtofferschap.

In het bijzonder is er gekeken of er significante correlaties gevonden zouden worden tussen neuroticisme en slachtofferschap omdat eerder onderzoek hier significante resultaten

verkreëg. Echter zijn er in de huidige studie geen significante correlaties gevonden tussen neuroticisme en online slachtofferschap. Ook niet tussen neuroticisme en offline slachtofferschap. Tegen de verwachte hypothese in is er geen significante correlatie gevonden tussen extravèrsie en online slachtofferschap of offline slachtofferschap. Zie in tabel 2 de exacte correlaties.

Discussie

Het doel van deze studie was onderzoeken of de persoonlijkheidsdimensies van de Big Five Personality Inventory online slachtofferschap bij jongeren kunnen voorspellen. Tevens is er gekeken naar de persoonlijkheid van offline slachtoffers. De verwachting was dat zowel online als offline slachtoffers minder extravert, minder vriendelijk en meer neurotisch zouden zijn. Op basis van de behaalde resultaten is er geen bewijs gevonden voor de verwachte uitkomsten omtrent extraversie en neuroticisme, omdat deze niet significant waren. Er is wel bewijs gevonden ter ondersteuning van de hypothese over vriendelijkheid. Namelijk dat onvriendelijkheid samen gaat met een verhoogd risico op online slachtofferschap. Tevens is er, geheel volgens verwachting, gevonden dat men meer risico loopt op online slachtofferschap wanneer men al offline slachtoffer is.

Er is geen bewijs gevonden in deze studie voor de verwachting omtrent de persoonlijkheidsdimensie extraversie. Zowel online als offline slachtoffers blijken namelijk niet minder extravert te zijn. Dit werd eerder wel gevonden voor offline slachtoffers van pesten (Slee & Rigby, 1993). Dat dit niet gevonden is bij offline slachtoffers in onze steekproef kan komen doordat de studie van Slee en Rigby (1993) was afgenomen bij Australische jongens. Hier kan zowel cultuur als geslacht gezorgd hebben voor andere resultaten omdat in onze steekproef ook vrouwen zijn onderzocht. Dat er daarnaast geen verminderde mate van extraversie gevonden is bij online slachtoffers kan komen door de verschillen tussen online en offline slachtoffers.

De huidige studie laat zien dat zowel online als offline slachtoffers niet meer neurotisch zijn. In tegenstelling tot huidig onderzoek vonden voorgaande studies (Slee & Rigby, 1993;

Byrne, 1994) dat offline slachtoffers meer neurotisch zijn dan niet-slachtoffers. Ook bij de huidige studie werd deze bevinding verwacht bij zowel online als offline slachtoffers. Met betrekking tot de conclusie omtrent neuroticisme dient men echter voorzichtig te zijn in deze studie. Dit aangezien het Cronbach's alpha coëfficiënt voor neuroticisme slechts 0.23 was, berekend op de dataset van de huidige studie.

Er is wel deels bewijs gevonden voor de hypothese over vriendelijkheid. Deze stelt dat zowel online als offline slachtoffers minder aardig zijn in vergelijking met niet-slachtoffers. De huidige studie vond enkel dat online slachtoffers minder vriendelijk zijn dan niet-slachtoffers. Mogelijk is onvriendelijkheid dan een voorspeller van online slachtofferschap. Maar ook met de conclusie omtrent vriendelijkheid dient men voorzichtigheid in acht te nemen omdat hier de Cronbach's alpha 0.52 bedroeg, berekend op de persoonlijkheidsdimensie vriendelijkheid van de huidige studie.

Dat alleen onvriendelijkheid in dit onderzoek een mogelijke voorspeller is van online slachtofferschap is opvallend. Uit de overige gemeten persoonlijkheidsdimensies kan op basis van de resultaten behaald in dit onderzoek geen risicoprofiel opgesteld worden voor offline noch online slachtofferschap. Mogelijk speelt persoonlijkheid een minder belangrijke rol dan verwacht werd. De verklaring hiervoor moet dan ook zijn dat de voornaamste voorspeller van zowel online als offline slachtofferschap elders ligt dan in de gemeten persoonlijkheidsdimensies. Uit eerder onderzoek werd duidelijk dat verminderde populariteit (de Bruyn, Cillessen, & Wissink, 2009), fysieke zwakheid (Card & Hodges, 2008), een laag zelfvertrouwen (Kaltiala-Heino, Rimpela, Rantanen, & Rimpela, 2000), een lage sociale integratie (Nansel et al, 2004) en een onveilige

hechting (Finnegan, Hodges & Perry, 1996) mogelijke verklaringen zijn voor offline slachtofferschap. Wellicht zijn dit ook voorspellers voor online slachtofferschap.

Echter, er kunnen geen harde conclusies getrokken worden op basis van de huidige studie met betrekking tot vriendelijkheid en neuroticisme, gezien de lage Cronbach's alpha coëfficiënten. Juist op die persoonlijkheidsdimensies werden afwijkende scores verwacht ten opzichte van niet-slachtoffers.

Het is dus noodzaak dat in toekomstig onderzoek meer aandacht besteed wordt aan de methodologische opzet. Hierdoor kunnen waarschijnlijk hardere conclusies getrokken worden omtrent vriendelijkheid en neuroticisme. In dit onderzoek was er in verband met tijdnood gekozen voor een verkorte BFI. Er wordt dan ook aangeraden om in de toekomst te werken met de originele, langere, versie van de BFI bestaande uit 44 vragen. De Nederlandse versie hiervan is namelijk op alle vijf de persoonlijkheidsdimensies betrouwbaar gebleken (Denissen et al., 2008).

De gevonden relatie tussen online en offline slachtofferschap werd tevens gevonden in voorgaande studies (Hinduja & Patchin, 2010; Smith et al., 2008; Raskauskas & Stoltz, 2007). Deze studie vond ook dat wanneer men offline slachtoffer is, men vaker online slachtoffer is. Dit impliceert een verhoogd risico op online slachtofferschap wanneer er sprake is van offline slachtofferschap. Met deze wetenschap kunnen offline interventiestrategieën dienen ter preventie van online slachtofferschap. Hiermee kan de meervoudige problematiek die speelt bij slachtoffers die tegelijkertijd offline en online slachtoffer zijn verminderd worden.

Er zitten verschillende beperkingen aan de huidige studie. Allereerst is er een verkorte versie van de BFI gebruikt bestaande uit 25 vragen in plaats van 44. Deze verkorte versie blijkt minder betrouwbaar op basis van de berekende Cronbach's alpha coëfficiënten van de huidige studie. Dit kan daarom vertekende resultaten opgeleverd hebben. Daarnaast kan er sprake geweest zijn van oneerlijk of sociaal wenselijk antwoorden. Omdat men bij de BFI niet bewust is van het gewenste antwoord wordt het risico van sociaal wenselijke beantwoording niet aanwezig geacht.

Bij de beantwoording van de vragenlijsten over online en offline slachtofferschap kan men zich meer bewust zijn geweest van de gemeten variabelen. Hierdoor heeft men mogelijk ondergerapporteerd of onjuist geantwoord op de mate waarin iemand beweert slachtoffer te zijn uit bijvoorbeeld schaamte.

Een ander probleem dat speelde was dat de studenten veel moeite hadden met het beantwoorden van de vragen. Ondanks dat er op voorhand een woordenlijst, ter verklaring van moeilijke woorden, was opgesteld wisten studenten soms niet precies wat er met een bepaalde stelling bedoeld werd. Tot slot vonden veel studenten het beantwoorden van de vragenlijsten saai en een langdurige bezigheid. Dit kan ervoor gezorgd hebben dat studenten de vragen minder serieus gemaakt hebben waardoor de resultaten eigenlijk niet helemaal betrouwbaar zijn.

Deze studie heeft echter ook zijn sterke kanten. Zo is er een poweranalyse gedaan om te kijken of de steekproefgrootte voldoende was om een valide conclusie te kunnen trekken, deze bleek uitstekend (power = 0.97). Daarnaast maakt de studie onderscheid tussen online en offline slachtoffers. Eerder onderzoek maakt dit onderscheid vaak niet. Offline slachtoffers zijn vaker

online slachtoffer, maar sommigen worden enkel online gepest. Dit betekent dat het niet precies dezelfde groepen zijn. Daarom moet toekomstig onderzoek ze ook niet integreren in één term als ‘slachtoffers van pesten’.

Voordat er harde conclusies getrokken kunnen worden over de relatie tussen persoonlijkheid en online of offline slachtofferschap is vervolgonderzoek noodzakelijk. Zoals eerder genoemd kan hierbij in plaats van de verkorte versie beter de langere versie van de BFI gebruikt worden. Dit zou een meer accuraat beeld kunnen geven van de persoonlijkheid van zowel online als offline slachtoffers. Op basis daarvan kan een risicoprofiel ontwikkeld worden voor online of offline slachtofferschap. Deze ontbreekt met name nog voor online slachtoffers. Wanneer men meer weet over dit risicoprofiel kunnen preventie- en interventiestrategieën deze kennis integreren. Hopelijk kunnen preventie- en interventiestrategieën op basis van dit risicoprofiel ertoe leiden dat zowel online als offline slachtoffers voorkomen kunnen worden.

Referenties

- Asendorpf, J. B., & Van Aken, M. A. (2003). Validity of Big Five personality judgments in childhood: A 9-year longitudinal study. *European Journal of Personality*, 17(1), 1-17. doi:10.1002/per.460
- Byrne, B. J. (1994). Bullies and victims in a school setting with reference to some Dublin schools. *The Irish Journal of Psychology*, 15(4), 574-586. doi:10.1080/03033910.1994.10558031
- Calvete, E., Orue, I., Estévez, A., Villardón, L., & Padilla, P. (2010). Cyberbullying in adolescents: Modalities and aggressors profile. *Computers in Human Behavior*, 26(5), 1128-1135. doi:10.1016/j.chb.2010.03.017
- Card, N. A., & Hodges, E. V. (2008). Peer victimization among schoolchildren: Correlations, causes, consequences, and considerations in assessment and intervention. *School psychology quarterly*, 23(4), 451. doi:10.1037/a0012769
- de Bruyn, E. H., Cillessen, A. H. N., & Wissink, I. B. (2010). Associations of peer acceptance and perceived popularity with bullying and victimization in early adolescence. *The Journal of Early Adolescence*, 30, 543–566. doi:10.1177/0272431609340517
- Finnegan, R. A., Hodges, E. V., & Perry, D. G. (1996). Preoccupied and avoidant coping during middle childhood. *Child Development*, 67(4), 1318-1328. doi:10.1111/j.1467-8624.1996.tb01798.x
- Gámez-Guadix, M., Villa-George, F., & Calvete, E. (2014). Psychometric properties of the Cyberbullying Questionnaire (CBQ) among Mexican adolescents. *Violence and Victims*,

- 29(2), 232-247. doi:10.1891/0886-6708.VV- D-12- 00163R1
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of Suicide Research, 14*, 206–221. doi:10.1080/13811118.201.494133
- John, O. P., Donahue, E. M., & Kentle, R. L. (1991). The Big Five Inventory. Berkeley, CA: University of California, Berkeley, Institute of Personality and Social Research.
- Juvonen, J., & Gross, E. F. (2008). Extending the school grounds? Bullying experiences in cyberspace. *Journal of School health, 78*(9), 496-505. doi:10.1111/j.1746-1561.2008.00335.x
- Kaltiala-Heino, R., Rimpelä, M., Rantanen, P., & Rimpelä, A. (2000). Bullying at school: An indicator of adolescents at risk for mental disorders. *Journal of adolescence, 23*(6), 661-674. doi:10.1006/jado.2000.0351
- Katzer, C., Fetchenhauer, D., & Belschak, F. (2009). Cyberbullying: Who are the victims? A comparison of victimization in internet chatrooms and victimization in school. *Journal of Media Psychology, 21*(1), 25-36. doi: 10.1027/1864-1105.21.1.25
- Kim, J. J., & Diamond, D. M. (2002). The stressed hippocampus, synaptic plasticity and lost memories. *Nature Reviews Neuroscience, 3*(6), 453-462. doi: 10.1038/nrn849
- Li, Q. (2007). New bottle but old wine: A research of cyberbullying in schools. *Computers in human behavior, 23*(4), 1777-1791. doi:10.1016/j.chb.2005.10.005
- Luyendijk, W. (2012, 14 december). Ze zagen haar staan, ze was in tranen. *NRC Handelsblad*. Geraadpleegd op <http://www.nrc.nl/handelsblad/2012/12/14/ze-zagen-haar-staan-ze-was-in-tranen-12591149>

- Mitchell, K. J., Ybarra, M., & Finkelhor, D. (2007). The relative importance of online victimization in understanding depression, delinquency, and substance use. *Child maltreatment*, 12(4), 314-324. doi:10.1177/1077559507305996
- Modecki, K. L., Minchin, J., Harbaugh, A. G., Guerra, N. G., & Runions, K. C. (2014). Bullying prevalence across contexts: A meta-analysis measuring cyber and traditional bullying. *Journal of Adolescent Health*, 55(5), 602-611. doi:10.1016/j.jadohealth.2014.06.007
- Nansel, T. R., Craig, W., Overpeck, M. D., Saluja, G., & Ruan, W. J. (2004). Cross-national consistency in the relationship between bullying behaviors and psychosocial adjustment. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 158(8), 730-736. doi:10.1001/archpedi.158.8.730
- Raskauskas, J., & Stoltz, A. D. (2007). Involvement in traditional and electronic bullying among adolescents. *Developmental psychology*, 43(3), 564. doi:10.1037/0012-1649.43.3.564
- Rigby, K. (2007). *Bullying in schools: And what to do about it*. Aust Council for Ed Research.
- Slee, P. T., & Rigby, K. (1993). The relationship of Eysenck's personality factors and self-esteem to bully-victim behaviour in Australian schoolboys. *Personality and individual differences*, 14(2), 371-373. doi:10.1016/0191-8869(93)90136-Q
- Slonje, R., & Smith, P. K. (2008). Cyberbullying: Another main type of bullying? *Scandinavian journal of psychology*, 49(2), 147-154. doi:10.1111/j.1467-9450.2007.00611.x

- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of child psychology and psychiatry*, 49(4), 376-385. doi:10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x
- Snakenborg, J., Van Acker, R., & Gable, R. A. (2011). Cyberbullying: Prevention and intervention to protect our children and youth. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 55(2), 88-95. doi:10.1080/1045988X.2011.539454
- Sourander, A., Klomek, A. B., Ikonen, M., Lindroos, J., Luntamo, T., Koskelainen, M., & Helenius, H. (2010). Psychosocial risk factors associated with cyberbullying among adolescents: A population-based study. *Archives of general psychiatry*, 67(7), 720-728. doi:10.1001/archgenpsychiatry.2010.79
- Stout, L. (2015, 24 november). Autistic teen who was told to kill himself by bullies uses a selfie stick to film heart-rending video capturing his daily anguish at the hands of his tormentors. *Daily Mail*. Geraadpleegd op <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-3327138/Autistic-teen-told-kill-bullies-uses-selfie-stick-film-video-daily-torment.html>
- Tokunaga, R. S. (2010). Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. *Computers in human behavior*, 26(3), 277-287. doi:10.1016/j.chb.2009.11.014